

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy hóra . . . 1 „ „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közö-
 meny a szerkesztőségbe (Főter 1888. sz.)
 bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
 Főter 1888. sz. Lajos Könyvtárában
 és a kiadóhivatalban (Főter 1888. sz.
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hónapos petit sorozat 8 kr. Nagyból
 terjedelmű a többhavi hirdetések alká-
 szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-
 díj minden külön bejelölésért 80 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újságok sora 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölöttének a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1888. sz.
 alatt.)

Kéziratok nem adóznak vissza.

Az iparos-tanoncz iskolák.

(Cs. K.) A vallás- és közoktatásügyi
 miniszter a mult tanévben két igen ne-
 vezetes rendeletet adott ki ugy az iparos-
 valamint a kereskedő-tanonczok iskolái-
 nak szervezetéről és tantervéről. Volt
 ugyan eddig is mindkét nemű iskolá-
 nak szabályzata és tanterve, az sem ta-
 gadható, hogy ez a régi szabályzat bizonyos
 tekintetben haladást is tudott fel-
 mutatni, de viszont az is bizonyos, hogy
 ez iskolának gyakorlatias irányban való
 fejlesztését a régi szervezet nem mozdít-
 hatta elő, ha ugyan meg nem akadályozta.

A most megjelent rendelet, mely az
 iparostanoncz-iskolák új szervezetét álla-
 pítja meg, oly előnyös változásokat és
 módosításokat tartalmaz, hogy az iskolák
 számára alkalmas eszközökkel és intéz-
 kedésekkel immár megnyitja az utat ter-
 mészetes fejlődésük felé. A mig ugyanis
 a mai ez irányú iskolák csakis elemi is-
 kolai színvonalra emelkedhettek, az új
 szervezet alapján külön iskola fog ezek-
 ből rövid idő múlva kifejlődni.

Lássuk csak, mely irányban válto-
 zott meg a régivel szemben az új szer-
 vezet. Egészen új intézkedés, hogy szak-
 irányú ipariskolákat is szervez olyan
 községekben, ahol egyes iparágak, vagy
 rokon iparágaknak egyes csoportjai kü-
 lönösen nagyszámu tanonczt szolgáltattak.
 Ezen tanonczt csoportosítva lesznek és
 szakirányú tanításban fognak részesülni.

A tanítási időre vonatkozólag is
 igen előnyösen intézkedik az új rendelet.
 Eddig az iparhatóság saját körében érvé-
 nyesen intézkedett e tekintetben, vajjon
 a tanítás a nappali, vagy az esti órák-
 ban tartassék-e. Ezentul tartozik ez ügy-
 be az iskola testületének és felügyelő
 bizottságának véleményét is meghallgatni.
 E két testület az iparhatósági végzés
 ellen a II. fokú iparhatósághoz felelkez-
 het, mely a kir. tanfelügyelő meghallgatása
 mellett határoz.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A Mars-bolygó.

Observatorium K.-Kartal, 1894. okt. 7.

Az első estjeli órákban egy vörhenyes szí-
 nű, nyugodt fényű csillagot látunk a napkeleti
 égen, mely méltóságosan emelkedik följebb és
 följebb a horizont fölül. Ez a Mars. A csodálatos
 mondák, melyek fölé kéringenek, bizonyos
 kíváncsiságot ébresztenek a laikus szemlélőben
 is, ki csak úgy véletlenül tekint föl az ég-
 boltozatra, midőn a Mars nevet említették fel
 előtte.

A Mars jelenleg már esti 6 óra körül kel
 s nagysága, fénye, színe által könnyen fel-
 ismerhető. Mig a többi millió és millió csillag,
 mint megannyi elektromos szikra, kékes fény-
 nyel pislog le reánk halandókra, addig a Mars
 hatalmas fényerősségű, sokszor vörvörös szí-
 nben pompázik.

Hajdan, miként az üstökösök, a rémület
 tárgya volt. A régieknél a Mars a háboru is-
 tene. Megjelenése vért és égő városokat hir-
 detett, s az emberiség pusztulását. Most meg-
 feledekezik róla a világ, a naiv gyermekeség
 kora elmúlt s csak oly ártatlan égitestnek te-
 kintjük őt, mint a többi csillagokat, csak oly
 nyugodt lélekkel szemléljük őt, mint a százal-
 d üstökösöket, melyek még nem régen, 1-2
 század előtt, a rémület tárgyai voltak. Hiszen
 ismeretes, a mint Camille Flammarion írja, hogy
 a vérmes bolond, kit VI-ik Alfonz, portugáliai
 kiralynak neveztek, látván az 1664-iki üstökös
 feltűni, erkélye padlatára vetette magát, szit-
 kokat szórt a tünemény felé s pisztolyával fe-
 nyegette.

Az üstökösök pedig méltóságteljesen fol-
 yatták útját. A Mars mindenik második évben
 tűnik fel az éjszakai égboltozaton hosszabb
 időre, míg a közbeeső esztendőben számunkra

Nagy jelentőségű az új tervezetnek
 ama rendelkezése, mely kimondja, hogy az
 iparos-tanoncz iskolák tannyelve ma-
 gyar. A rendelet értelmében azonban a
 fenntartó hatóság kérelmére megengedheti
 a vallás- és közoktatásügyi miniszter más
 nyelvek tannyelvű használatát, mely eset-
 ben köteles minden ilyen iskola a ma-
 gyar beszédet és írást minden osztály-
 ban, a megállapított 7 órán felül, heten-
 kint legalább két órán tanítani. Ily módon
 a számban túlsúlyban levő oly kö-
 zép-osztály fog lassanként felépülni, mely
 a magyar államiságnak megszilárdításá-
 ban maga is részt fog kérni a munkából.

Az új szervezetnek feltűnőbb intéz-
 kedései még: 1. Szabatosan megjelöli,
 kik és minő körülmények között ment-
 hetők fel a rajztanulás kötelezettsége alól.
 2. Megjelöli továbbá, minő előképzettség
 mellett lehet az iparos-tanoncz iskola
 osztályaiba növendékeket felvenni. A régi
 szervezet minderről nem intézkedett.

Nevezetes újítása a szervezetnek az
 is, hogy ezentul iparos-tanoncz iskolába
 segédeket is lehet felvenni, akár az ösz-
 szes tantárgyak, akár csak az általuk
 választott tárgyak tanulására és a rajz
 gyakorlására.

Az egyes osztályokba felvehető ta-
 nonczok számát is előnyösebben állapítja
 meg; t. i. az eddigi 70-nel szemben a
 maximum ezentul 60 tanuló lesz, a rajz-
 osztályokba pedig 40 tanulóval többet
 nem enged fölveténi. A tanulókra vona-
 tokozó rendtartási és fegyelmi szabá-
 lyok több tekintetben előnyösebb intéz-
 kedéseket tartalmaznak. Ami pedig a tan-
 erőket illeti, nagyfotosságú változások
 állanak küszöbön. A tanerőkől ezentul
 külön ipariskolai képesítést követel, kik
 egy külön e célra kinevezett bizottság
 előtt tesznek vizsgálatot. Állandó alkalmat-
 mazást csak ipariskolákra képesített tan-
 erők nyerhetnek.

Az új szervezet továbbá tüzetesen
 megállapítja az iparos tanonczt-iskola-
 bizottság és az I. fokú iparhatóság teendőit
 és hatáskörét, valamint a felügyelet

láthatatlan, mert a Nap közelében tartozkodik
 s így sugarai elhomályosítják őt előlünk. Je-
 lenlegi megjelenése nagy reményekre jogosít a
 csillagászok körében. Kedvező helyzete s nagy
 közelsége Földünkhöz oly felfedezésekre enged
 következtetni, melyek a Mars geográfiai és
 fizikai viszonyaira új s meglepő világot vet-
 hetnek.

A Mars-bolygó a mi Földünknél hason-
 mása. Kontinensei az ekvátorral párhuzamo-
 san vannak elhelyezve, míg a sarkok felé ten-
 gerek borítják. Kontinenseit valóságos csatorna-
 rendszerek szeldekik által s kötik össze a sarki
 tengerek víztömegeivel. Ezen csatornarendsze-
 rek az ekvatorra majdnem merőleges irány-
 ban húzódnak a sarkok felé s csak bizonyos
 évszakokban szemlélhetők Földünkről. Midőn
 ugyanis a nyári meleg a pólusok tájain levő
 hó- és jégtömegeket megolvasztotta, kezdődik a
 víztömegek áramlása az ekvator felé; s a csato-
 rának meglétnék vízzel, áradásokat okoznak,
 ugy, hogy sokszor egész földrészek állanak víz
 alatt. A tél beálltával újra a sarkok felé húzó-
 dik a víz, a csatornák kiszáradnak s a nagy
 hideg, mely különösen a Mars déli féltekéjén
 uralkodik télen át, a sarki nyílt tengert jég-
 mezővé változtatja, mely, mint vakító fehér
 folt tűnik fel szemünk előtt.

Prof. Pickering 1890. apr. 10-én a déli
 sarkfoltot sokkal nagyobb kiterjedésűnek ta-
 lálta, mint előző napon, valószínű tehát, hogy
 a hó- és jégmezők ezen hirtelen nagyobbo-
 dása az előző napi őrjási hóesés következménye.

A Mars atmoszférájának sűrűsége kisebb
 a földi atmoszféra sűrűségénél, de vizgázokban
 sokkal tartalmasabb; ez az oka annak, hogy a
 Mars vörös színben ragyog előlünk s nem mint
 a többi csillagok, fehér vagy kékes színben. A
 vizpárák, mint ismeretes, a Nap összetett fé-
 nyéből elvonják a nagyobb törést kék sugara-
 kat s csak a vöröseket engedik át akadályta-
 lanul.

gyakorlását. — A legfontosabb újítás
 azonban a tantervben van. Az új tan-
 terve ugyanis a gyakorlati élet követel-
 ményeire van alapítva. Mindaz, amit a
 modern iparosoknak az ismernie kell,
 benne van a tantervben, mely kiküszö-
 bölte a mostani szabályzatnak azt a nagy
 hibáját, hogy általános kívánalmakat ha-
 tároz meg, az iparos élettel nem számol
 és sok tekintetben túllő a célon. Az
 új tanterv precízze meglátározza, mit és
 mennyit, hogyan és minő arányban ta-
 nitson a tanító.

Az új tanterv egyformán megfelel a
 fővárosnak és a vidéknek, városnak és
 falunak. Külön speciális tantervekre szük-
 ség nincsen és ne is legyen. A tanterv
 a következő tantárgyakat írja elő: okta-
 tás és a hozzá-fűzött reál-oktatás, üzleti
 fogalmazás, ipari számvetés és könyvvitel.
 A tanterv lényeges változtatást tüntet fel
 a rajzoktatásnál is. Új rendelkezés, hogy
 a tanoncztok iparágak szerint való cso-
 portosítás mellett már az iskolákban is
 szakrajzolásban gyakoroltatnak.

Óriási előnye és kiszámíthatatlan
 haszna lesz ebből a jövő iparos nemze-
 déknek.

Az osztrák költségvetés. Az osz-
 trák képviselőház tegnapi ülésén Plener pen-
 zügyminiszter bejelentette az 1895. évi elő-
 irányzatot, mely szerint az öszükséglet
 636.527.870 frittal, a fedezet pedig 638.985.577
 frittal irányoztatik elő, a mi 2.457.707 frt fö-
 lőselet eredményez. Az 1894. évi pénzügyi
 törvény a szükségletet 620.834.011 frittal, a
 fedezetet 623.157.020 frittal, — a fölösleget
 2.323.019 frittal mutatta ki.

Igy az 1895. évre előirányzott költségvetési
 fölösleg 134.688 frittal több, mint az 1894. évi
 Az osztrák költségvetési törvénye egészen
 a miénk sablonja szerint van elkészítve.
 A tavalyi kiadási előirányzatot annyiban ha-
 ladja túl ott is, mint nálunk az előirányzat, a
 mennyiben a keresk. miniszterium iparszerző
 vállalatok jának a nagyobb bevétellel pár-
 huzamosan nagyobb kiadással is. Minden tár-
 cza nyer azért valami csekély mértékben jobb
 dotációt a tavalyinál, egyedül csak a föld-
 művelésügyi kiadások vannak 1895-ben 683.000
 frittal kisebbre előirányozva, mint 1894-re vol-

Ebből az következik, hogy az égboltozat a
 Marsról tekintve kékebbnek látszik, mint a
 miénk; a vizpárák kétségtelenül fehékké is
 kondenzálódnak ott, melyek tehát eltakarják
 a kék eget a Mars-lakók vizsaga szemel elől.
 Miután azonban a Mars kontinensei nagy-
 részt az ekvator körül vannak elhelyezve,
 hol az évszakok változása alig észrevehető
 hőmérsékleti különbségeket létesít, az örökös
 tavasz, mely enyhe fuvallmával kellemessé te-
 si a déli tájakat, ott még azon előnnyel is
 bír, hogy örökké derült égboltozat mosolyg le
 reája.

Tengelyforgása következtében, mely 24
 órát 36 percet igényel, a nappal váltakozik
 az éjjel; tengelynek hajlása pályája síkjához
 s a Nap körüli keringése okozza az évszakok
 változásait. Miután i-merjük Nap körüli ke-
 ringésének idejét s tengelyének hajlását, ki-
 számíthatjuk az egyes évszakok időtartamát a
 Mars déli, illetve északi féltekéjén.

A Mars esztendeje 688 $\frac{1}{2}$ Mars-nappal
 egyenlő, miből a déli féltekén a tavasz idő-
 tartamára 149 $\frac{1}{2}$ Mars-nap esik, a nyár 147
 napig, az őszi 191 s a tél 181 napig tart.

A Mars tengelyének déli pólusa fordul a
 Naphoz, midőn hozzája közel áll, míg a Nap
 távolban elhajlik tőle. Ebből az következik,
 hogy a déli félgömb nyara sokkal tikkasztóbb
 az északi félgömb nyarával, míg a tél viszont
 sokkal zordabb, barátságosabb az északi
 félteke telénél.
 E mellett bizonyít a déli pólus jég- és
 hómezőinek rohamos olvadása, mely a Mars
 déli féltekéjén uralkodó nyár idején ész-
 lelhető.
 Igy Schiaparelli, ki a Mars felületének
 vizsgálata körül tett felfedezései által az egész
 világ elismerését vívta ki magának, 1877 ben
 nyár elején 41 ezer négyzet mértföld kiterje-
 dedésnek találta a déli pólus jégmezőit s alig
 egy hónap alatt ezen óriási terület felényire

tak. A rendelkezési alapot ellenben 50.000 fo-
 rinttal fölemelte.

BELFÖLD.

Dr. Basso Budapest. Dr. Basso-
 Arnoux József, Kosuth Lajos volt háziorvosa,
 Budapestre érkezett, hogy ott állandóan le-
 telepedjék.

A szerb király Budapest. Kirá-
 lyunk vendége, Sándor szerb király magyar-
 országi tartózkodásának harmadik napját Bu-
 dapest meglátogatására és annak nevezetességei-
 vel való megismerkedésére szánta. Ezenkívül
 meglátogatta az osztrák-magyar külügyminisz-
 tert és Wekerle Sándor magyar miniszter-
 elnököt. Hogy a két államférfiúnak meglátoga-
 tása nem pusztán udvariassági ténny képezett,
 az kitűnik már abból a körülményből is, hogy
 a király igen hosszú ideig időzött, különösen
 Wekerle Sándornál és hogy a látogatás telje-
 sen bizalmas jellegű volt, minthogy a kíséret
 tagjai a látogatás ideje alatt félrevonultak. A
 »M-gé értesülése szerint a szerb király egy
 Kálnokynál, mint Wekerle Sándornál néhány
 a szomszédos állammal fenforgó érintetlen
 ügyet hozott szóba.

KÜLFÖLD.

A császár betegsége. A Lokalanzeiger
 jelenté Szabasztopolból, hogy Leyden tanár
 hétfőn 2 óra 30 perczkor utazott a városon
 keresztül Livadiába és azonnali látogatást tett a
 császárnál. Leyden nyilatkozta szerint a császár
 állapotja egészben megnyugtató.

A pápa és Zola. Zola Emil nemrég
 maga hozta nyilvánosságra, hogy Rómába ke-
 szül, s hogy ez alkalommal meg akarja látoga-
 tani a pápát. A híres regényíró a napokban
 csakugyan megbizta egy római barátját, hogy
 a szent atyánál audienciát kérjen számára, de
 a pápa megtagadta kérelmét. Azt mondják,
 hogy ez a francia papágra való tekintettel
 történt, a mely nem tudja megbocsátani a hí-
 res regényírónak Lourdes című regényét.

Uti képek Németországból.

Stuttgart.

Írta: Harsányi Sándor.

A hatalmas német birodalom első rangu
 városainak egyike Stuttgart, a kicsinyke Würt-
 temberg királyság székhelye. Lakossága számát
 tekintve nem versenyezhetik Berinnel, sőt még
 Münchennel sem, de a város szépségét, csinos-
 ságát és mindenek felett kulturális állapotait
 tekintve, alig marad mögötte Németország leg-

olvadat, míg másfél hónap múlva ezen jég-
 mezők területének átmérője 2500 mértföldnél
 nem volt nagyobb.

Mondhatjuk tehát, hogy a déli félteke a
 hőmérsékleti szélsőségek hazája; nyáron a
 tikkasztó hőség, télen a zord hideg az ural-
 kodó s természetesen, hogy a Naptól való
 nagyobb távolsága miatt ezen szélsőségek inten-
 zitása megfelelően módosul; a tél tehát hide-
 gebb a mi földi felünknel, a nyár is kevésbé
 meleg, mint a mi nyárunk.

A Mars kontinensein, melyek, mint emli-
 tém, az ekvátorral párhuzamosan széles öv-
 ben húzódnak a gömb körül, a hőmérsékleti
 változások igen enyhe lefolyásuk s a nagyobb
 szélsőségek ott ki vannak zárva; ott tehát
 örökös tavasz honol.

A legideálisabb képzelődés sem alkot-
 hatna magának ékebb képet arról, melyet
 a Mars ekvatori vidékei nyújthatnak.

A sötétké, derült égboltozat, az enyhe
 levegő, melyen csak gyenge szellők suttog-
 nak által, jellemzik ezen tájakat, melyekhez
 a fantázia még ide, zöld természetet is va-
 rázsol, örökösen pompázó virágokkal, me-
 melyeken tarka pillékek szállonganak szíromról
 szíromra.

S kétségtelen, ha a természetnek törvé-
 nyeken alapuló fejlődését elfogadjuk, hogy a
 Mars fejlettségi foka nagyobb, természeti vi-
 szonyai tökéletesebbek, élő lényei, melyeket
 nincs okunk tagadni, magasabb rendűek, mint
 Földünkön.

A Mars világa tehát jobb földi világunk-
 nál, s könnyű ezt belátni; el fogom röviden
 mondani, miért!

Ha valami lénynek vagy dolognak korá-
 ról szólunk, két esetre vagyunk figyelemmel:
 először, hogy mennyi idő mult el születése,
 keletk zse óta, s másodsor mennyi idő fog
 még kelleni előrelátólag ha'ála, elmulása
 beálltáig.

LÓ
 zletében
 erítők,
 yök,
 i vászon
 ra.
 ORIGINAL-SELTERST
 A vásártól határozott kijelentéssel ORIGINAL-SELTERST képlen.
 ergi
 ási
 frt.
 idendő.
 országos
 y-irodájában
 ein-utca 4.
 376)

végzését, a melyben Schwarz ellen a csőd elrendeltetett.

Dr. Harstein tiltakozik ez ellen. A törvényszék elrendeli a fölolvast. Dr. Harstein betéjeszt egy levelet, a melyet dr. Nagy Lajos, a szappanosok jogi képviselője intézett april hóban Schwarzhoz. A levelelben tudomásra hozza Schwarznak, hogy költözzék ki május 1-én a lakásból, mivel a házat megvette a szappanosok társulata a tulajdonosoktól, Jenei József és nejeitől.

Ezen levelet jegyző fölolvassa; nemkülönben a többi betéjesztett okmányokat is. A bíróság 5 percre visszavonul, hogy megvizsgálja a szappanosok által előállított gyártmányról kiadott szakértői véleményt. Következzenek a vádbeszédek. Az idő előrehaladottsága miatt azonban $\frac{1}{2}$ 1 órákor elnök a tárgyalást felfüggeszti.

A tárgyalást d. u. $\frac{1}{2}$ 3 órákor folytatják.

Valószínű, hogy a verdidet csak késő este hirdetik ki.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Gönczy egyesület Otthonában.

Színházi előadások kezdete este 7 órákor.

Ok. 17. Esküdtársi tárgyalás a Schwarz Lázár sajtójában.

Ok. 18. Az alsó szabolcsi-tiszai ármentesítő társulat közgyűlése, a város háza nagy termében. D. u. 4 órákor.

Ok. 21. Az iparosok szakrajz-tanfolyamának megnyitása, a főreáliskolában. D. e. 8 ó.

Nov. 17. A Csokonai-kör felolvasó estélye.

Ujdonságok.

*** Az októberi naptárból.** A Nap 1-én fölkel 5 óra 44 perccel, lenyugodott 5 óra után 23 perccel, a nappal hossza volt 11 óra 39 perc; — 31-én 6 után 26 perccel lesz napkelte, 1 percczel 4 és fél óra előtt napnyugta, a nappal hossza tehát 10 óra 3 perc, egész havi rövidülés ezek szerint 1 óra 36 perc. — A Hold első nyegbe lépett 6-án esteli 8 órákor, holdtőlte volt 14-én esti 7 háromnegyed tájban, utolsó nyegyed 21-én kevéssel esti 8 óra előtt s újhold 28-án esti 7 óra tájban. Bolygók közül Venus a hajnali órákban látható, Mars kora estétől kezdve egész éjjel látható, Jupiter esti 10-kor kel föl, Saturnus este korán lenyugszik.

*** Menekülés a halálba.** Bogár János nyiregyházi napszakos Nagy-Kállon serétre töltött fegyverével föbe lőtte magát. Veszedelmesen megsebesülve szállították a kórházba. Vallomása szerint azért akart meghalni, mert lopásért hat hónapra elítelték.

*** Sport.** A szabolcs megyei agarász-társulat október 23-dikán tartja közgyűlést Nyiregyháza. A versenyek 24-ikén lesznek a nagyküllői tarlókon. Díj az első agárnak 800 korona késpénz és 200 korona értékű tiszteletdíj; a második agár a tétek felét kapja. Tét öt forint az egyesületi tagoknak, nem egyesületi tagok tizenöt forint tételnek. A közgyűlésnek fő tárgya elnökválasztás lesz.

*** Inség az Alföldön.** Emlegettük a napokban, hogy az alföldi munkásnép a tél beálltával nagy nyomorúságnak néz elé. A sok elemi csapás önkrejtete a kisgazdákat, kik mostan kétségbeesetten néznek a holnap elé. A padlás, a magtár üres, ugy, hogy sokan pénz hiányában a földeket sem gondozhatják. — A rossz termés nagyon elkeserítette a gazdákat, kik aigha fizethetik meg a rájuk kiírt adót. Legnagyobb a baj Csongrád megyében, hol már is sokan nélkülöznek a gazdák közül. Megyezserte, de több szomszédos megyében is erős mozgalom folyik az adók elengedése iránt. Ez sokat segítene a gazdák nagy részének a helyzetén. A miniszter megbízásából egy miniszteri kiküldött helyszíni szemlét tart az inséges helyeken s személyesen szerez tapasztalatokat a helyzettől. A gazdák remélnék az adók elengedésében és bizalommal várják kérelmük kedvező elintézését a minisztertől.

*** A világ születés napja** október 26-án lesz, legalább így számította ezt Ki Mucius Calviusi történelmi kronológus, a ki 1617-ben élt és kiszámította, hogy isten október 26-án fogott hozzá a világ teremtéséhez. Hogel rektor Gerában azt is tudja, hogy a teremtés munkája este félét kezdődött. Asher angol prealutis (meghalt 1636-ban) a születés napját 23-át tartja, 28-án pedig Ádámot teremtette az alkotó. Asher számítása szerint ez pénteki napon történt volna. Dante más nézetlen volt és tavaszra tette át ezt a nevezetes napot. Így gondolkodott Dalsted herbormi dogmatikus is (meghalt 1638-ban) míg Heideggeri zárichi theologus szerint a világ teremtése öszre esik.

*** Szapary a kultur-adó ellen.** Szolnok megye törvényhatósági bizottsága még a múlt évben megszavazta tíz évre a nemzeti kulturára a pótdadót. A hétfői közgyűlésen azon is vitatkoztak, hogy a múlt évben elhatározott pótdadót behajtsák-e? vagy nem. A lelkes és pártoló felszólalásokat tönkre tette Szapary Gyula gróf hazafiatalan beszéde. Szapary Gyula beszédtét azzal végezte, hogy a magyar nemzeti kulturára egy megye pótdadót nem szavazhat meg. — Embertelenség követelni az adózóktól, hogy filléreiket nemzeti kulturára dobják. A közgyűlés elkeseredett harcz után a múlt évi határozatot megsemmisítette, s így a pótdadót töröltni határozta.

*** Debreczeni hírlapirók kitüntetésére.** A tegnapi helyi lapokban részletesen le volt írva, hogy több debreczeni fiatal hírlapíró mily bátor magaviseletet tanusított a tegnap hajnalban kitört tűzvész alkalmával. Nekik köszönhető, hogy az egész értékes épület el nem hamvadt, mert ha ők nem értecsik a tűzoltóságot, az későn érkezik a tűzhöz, mely a hajnali szelben rendkívüli mérvet ölthetett volna. A lakók megmentése meg éppen az ő érdemük. Saját életük kockázatátárával végeztek a mentés munkáját s az ő lélek jelenlétük tette lehetővé, hogy az ég épületben senki meg nem fulladt. Igaz ugyan, hogy a helyi sajtó derék munkáit megkaptak jutalmukat a megemelt hálás köszönetében s ennél több jutalomra nem számíthatnak. de városunk e ököllő körében, mint örömmel halljuk, mozgalom indult meg az iránt, hogy a bátor életmentők — első helyen Szathmáry Zoltán — magasabb helyről valami kitüntetésben részesüljenek. Fő akarják kéri a főispán urat, hogy tegye meg ez iránt a felterjesztést s hiszük, hogy a főispán ur e kérdésnek szíves készséggel fog eleget tenni. Rakovszky, Debreczen város egykori főbírája, sokkal kisebb dologért (a hortobágyi árvíz alkalmával csónakjába vett föl egy néhány embert) kapott királyi kitüntést, — már most a sajtó munkásai, kik valóban rászolgáltak, miért ne részesülhetnének abban? Hiszen megteheték volna azt, hogy beállnak egyszerű nézőknek, hogy a tudósítást lapjuk számára megírják, de ők e szereppel nem elégedtek meg, hanem látván, hogy nagy baj van, cselekvéshez láttak s önfeláldozásukat siker koronázta. Megérdemlik tehát, hogy e tettüktől kitüntetésben részesüljenek!

*** Dalostély.** A kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre november hó 3-án dalostélyt rendez a Margit fürdő dísztermében. Műsor a következő:

1. Magyar Király induló Huber-től, Rácz Károly és zenekara kísérete mellett.
2. A »Bárd« Silcher-től.
3. Népdal egyveleg »Ereszkedik« Tóth-től.
4. »Virágok mondhatnák« Hum-től.
5. Népdal egyveleg »Borus az ég« Rieger-től.

A pártoló tagok szabad jegyeiket használhatják, belépti díj 1 frt.

*** Színház.** A »Kis alamuzsi« tegnap este is megtöltötte a páholyokat és földszintet, az előadás telt ház előtt folyt le. — R u s s i n s z k y Iona (Renard marquis) most is elragadta a hallgatóságot ugy énekével, mint játékával. M a r g ó Zelmá (Sorah) hangján megérezte még a kiállott rekedtség. G a l y a s i Paula (Mary), szépen énekelte el Mary dalait. R o s s a h e g y i (Tom) a neki való szerepben igen jó alakítást nyújtott. N y i l a s i (Rettenes) most is kitűnő volt, folyton derűltéssel tartotta a közönséget. A többi szereplők is, F e r e n c z i, K o z m a, B e n d e stb. szintén jők voltak. Előbb kellett volna említünk T i s z a i t (Mac Donald) a ki szinte élvezetben részesített játékaival. K i s s Irén (Juliette) ügyesen mozgott. Az egész előadás általában jó volt s hiszük, hogy a »Kis alamuzsi« mindig kedvelt darabja lesz a közönségnek. Ma este Sardou vígjátéka, »A jó barátok« kerül színe. (S. J.)

*** Tanügyi pályázat.** A hajdúvármegyei tankerületi tanítók Gönczy egyesülete — mint már jeleztük — 100 koronás pályadíjat tűzött ki ily című tétel kidolgozására: »Az iskolai színjáték, valamint szép előadásra szoktatás népiskoláinkban«; e tétel oda módosítandó: »Az iskolai színjáték, valamint általában a szép előadásra szoktatás iskoláinkban.« A pályaművek f. e. decz. 1-ig T ó t h László egyesületi titkárhoz küldendők. (Sokkal jobb lenne, ha iskolai színjátékok előadásá helyett — l a b d á z n i vinnek a gyerekeket!) Szerk.)

*** Tűzrendőri vizsgálat.** A vasúti tisztviselő-telepen tegnap hajnalban támadt tűzvész ügyében megejtették a tűzrendőri vizsgálatot. A földszinti raktárakban, hol a tűz kiütött, mintegy 1500 frt értékű anyag égett meg. Az épület maga biztosítva volt, így az épületben esett kár megterül. A tűz keletkezésének okát biztosan megállapítani nem lehet. Valószínű, hogy vigyázatlanagsból támadt a tűz. Valaki egy gyufát dobhatott el a raktárban s így gyuladt meg a petroleum, ólaj és a földön elhelyezett csepi. Mindez azonban csak pusztá feltevés, melyet bizonyítani nem lehet.

*** Halálozás.** Fájdalomtól megtört szívvél tudatjuk felejtetlen férjem, illetőleg édes jó apám néhai M e d g e y s y Gabornak másfél-évi szenvedés után életének 52-ik évében október 16-án történt csendes elhunytát. Temetése folyó hó 18-án Budapesten az anyalföldi tébolydából lesz. Halálát siratják bánatos neje és egyetlen leánya Gizella. Aldás emlékére! Medgyessy Gaborné, Medgyessy Gizella.

*** Hütlek cseléd.** Spiegel Ignác Széchenyi-utcai férfi szabónak Szilágyi Krisztina nevű cselédje több ruha neműt lopott, a melyet megállították nála. Most a rendőrség börtönében ül és várja büntetését.

*** A debreczeni Kossuth-szobor** javára Tóth Béla pénztárnoknál újabb adakoztak:

V a r g a - u t c z a i gyűjtő bizottság az 54-ik sz. gy. iven: Vértessy János 1 frt, Galgóczy János, Bihary József 50—50 kr, Erdélyi István, Ilés Jánosné 20—20 kr, Kripkó Lajos 10 kr, Tokaji Jánosné, Boros Józsefné 20—20 kr, Száva János, Kripkó Ferencz 10—10 kr, Nagy Danielné 1 korona, A. Nagy József, Bige Sándor 1—1 frt, Heller Józsefné 15 kr, Kraszuba Mátyas 50 kr, Szibrincz Mátyas 40 kr, Patay Lajos 30 kr, Kálmán Jánosné 20 kr, Horváth Józsefné 5 kr, Asztalos Egyet 1 frt, Jobbágy Jánosné 40 kr, öz. Krajcz Jánosné 30 kr, Podrogya Jánosné 50 kr, Schön Józsefné 20 kr, Szabó Zsófia 10 kr, öz. Felegyházi Jánosné 1 frt, Mayerling Gyulané 1 frt, Schwarz Jánosné 20 kr, öz. Fenyés Gyula 2 frt, B. Szilágyi Imre 1 frt, összesen 14 frt 90 kr.

*** Hölgyközség figyelmébe.** Két óra alatt bárki is megtanulhatja a nőruha szabó-akat mindenféle divat után. Száz meg száz helybeli, ugyminit vidéki tisztelt hölgyek, kik már tölem a szabásokat megtanulták, bizonyítják és legnagyobb dicséret és elismerésüket kifejezték szabóméret, mert valóban meggyőződtek arról, hogy szabásom rendkívül egyszerű és elfelejtethető. Többek felkérése folytán meghosszabbítottam a tanfolyamot e hó 31-ig, teszem ezt azon oknál fogva, mert az első ízben hirdett időtartam alatt tisztelt látogatóimat kitanítani képes nem voltam; tehát mivel maig igen fényes sikere volt a tanfolyamnak: közhírre teszem, hogy mátol fogva csak 2 frtot fogadok el a tanítási díjért, s azon igyekszem, hogy bárki is részesedjék ezen előnyös és nélkülözhetlen házipari mesterségében. A tanítási díjat csak akkor fogadom el, ha a tanítvány maga meg van győződve arról, hogy szabásomat tökéletesen elsajátította. A tanítási terem nagyhatalom-utca, 1097. sz. a. Utczai üzlet. Mely tisztelettel K o c h J. műszabász.

Gondolatok.

Ki a kínálózkod alkalmat el tudja kerülni; derék ember; ki szándékosan elszalsítja: becsületes ember; ki örömmel megragadja: gazember.

A fak az ég felé emelkednek, az emberek a föld felé süllyednek.

Jobb sirni, mint avertai — a más baján.

Tanulni vetek, tudni bün, tenni kárhoza, — a rosszszat.

Adósság és anyós egyaránt unalmas. Mindkettőtől szabadulni óhajt az ember.

A divato a nők teremttették, de a férfiak tartják fenn.

Vannak, kik a szárazföldön is usznak.

Az udvariasság sok esetben hazugság s viszont a hazugság gyakran csak udvariasság.

A lustaság az unalom anyja s a szegénység nagyanyja.

Minden kulcslyuk pasquill az emberek becsületességére.

A hazugság egy szemernyi igazsághól ég z kenyeret süt.

(Vas Gerebentől.)

Sokszor azt hiszi az ember, hogy egy bizonyos fonalat sző, kőt; pedig egy másikat göröcsöl.

A szamarat két porció széna közé állították. Szegény nem tudta, hogy melyikhez fogjon, s éhen dögölt.

Van olyan vizsgálat is, mint midőn azt mondták, nem a szűrke ló fizeli a vámot, hanem a gazdája.

Nem haltak még ki a jó emberek, csak hogy az a baj, hogy a rosszakkal egy vagyunk, mint a verébbe: minél jobban szidjuk, annál jobban hiznak.

Egy embert azért fogtak be, mert szaladás közben lehányta magáról a ruhát. Ha már az nyit nyakon csipik, mennyivel inkább el kellene csipni azt, ki másról húzza le a ruhát.

*** Időjárás.** A barometrikus minimum kis-é keletre toldott, míg a maximum változatlanul megmaradt északnyugaton. Közép-Európában az idő igen hűvös és változókéony. — Ésot jelentenek főképpen Németországból, Ausztriából és Oroszországból; Európa délnyugoti részén azonban jobbara száraz maradt. Hazánkban az idő erős jelleget öltöt; az ország nyugoti felében sűrű esőzések voltak. (Csáktornán 57, Fümében 40, Keszthelyen 31 mm.) A hőmérséklet erősebben süllyedt — itt-ott a fagypontra szállt alá — és a szelek nyugatról megelénkültek, sőt egyes helyeken éjjel viharosakká lettek.

Élénk északnyugoti szelekkel igen hűvös és helyenkint esős idő várható.

Különfélék.

*** Országos hamisító-szövetkezet**

Mint a abaujszántói levelezőnk írja, Balogh József csendőrmester hosszu, erélyes nyomozás után egy, az egész országban elterjedt bünszövetkezetnek több veszedelmes tagját kutatta fel és okt. 13-án átszolgáltatta az abauj-szántói járásbírósnak. E szövetkezet tagjai bebarangolják az egész országot és hamisított okmányokkal a legfurfangosabb családokat követték el. Egyik helyen égettek, másik helyen árvizkárosultak, ott egy épülő templom, másutt a Kossuth-szobor javára gyűjtönek s jól elvannak látva hamisított ajánló levelekkel, cseléd és munkakönyvekkel, anyakönyvi kivonatokkal és mindenféle bizonyítvánnyal. Az elfogottak egyike Singer Áronnak mondja magát és állítólag tren-csénmegyei illetőségű pinceszér. Munkakönyve is hamisított. A másik szőlőhámos Jeremiás Beni, halmi lakos. Ez hosszabb ideig mint siketnéma kéregetett a siketnéma váci intézete javára. Felhatalmazványra nagyon ügyes hamisítvány. A csendőrök a házkutatás alkalmával lakasukon a szalmazsákban egész csomó bűnjelt találtak. A bűnösök ezek felmutatására töredelmesen vallottak. A lefogott korpusz deliktik a következők: Magyarország összes vármegyéknek hamisított c z i m e r e i, valamenyi alispán, pölgármester, rendőrkapitány, szolga-bírói hivatal, takarékpénztárak, miniszteriümmok kifundón utánaozott pecsétel. A belügyminiszter több hamis rendelete és ajánló levele jó utazott aláírással és pecsétel. A budapesti fő kapitány hamisított aláírással kiállított házálási engedélyek és végül egy vasuti kocsikulcs is, amelynek segítségével — valomiasuk szerint — már gyakran elmenekültek, amikor nyomozták őket. Bűntársukat nem akarják megnevezni, csak annyit árultak el, hogy az ország különböző vidékén 30—40 szöveteségük van. A vizsgálatot folytatják ellenük.

*** Bika-háboru.** Nimes s általában a

délfrancia városok lakossága valóságos forrongásban van egy idő óta, a miért a kormány betiltotta a bikaviadaloikat. Egy humoros költő kellens a bika-háboru megénekelésére, kiált fel a párisi Temps. Annyi nevétséges dolog adta elő magát a villongások kitörése óta, melyeket kár feledésbe temetni voltak, a kik a kérdés egyszerű volta dacára minél inkább összebonyolitani igyekeztek azt. Nimesban egyik népgyűlés a másikat érte, melyekre a párisi szocialista képviselők is rendszeren lejártak vendégszerpelni, kik egész odáig mentek, hogy kijelentették, — hogyha a kormány nem enged, agítálni fognak a mellett, hogy Languedoc, Soussilon, Armagnak és Béara kerületek Spanyolországhoz csatoltassanak. Ezzel szemben aztán, némely lapok a másik szélsőségbe esve, valóságos hadjáratot hirdettek a déli városok ellen s a párisi L'-Eclair felásza V. Pius pápának egy b.llját is, mely exkommunikálja és anathéma alá veti mindazokat, császarokat, királyokat, államföket, püspököket stb. kik a fenhatóságuk alá tartozó területen megengedik ezeket a véres, szegyenletes, inkább démonhoz, mint emberhez illo látványosságokat.

*** A katolikusok Oroszországban.**

Az orosz kormány rendelkezése még a múlt évben besárták a kievi katolikus papnevelő intézetet, ahonnan a lengyel papság egy része is kikerült. A bezáras egy orosz növendék denuncziálása következtében történt és éppen ezért, még az oroszországi katolikusok közt is nagyon rossz vért szült. A papnevelő igazgatósága folyamodott a kormányhoz, hogy az intézetet újra megnyithassa, de a kormány visszautasította a kérvényt.

Kivonata a „Debreczeni Ellenőr okt. 12 számából.

Törvényszéki esarnok.

Elítelt védjegy-hamisító. A nagym. kir. Curia előttünk fekvő 9838/893 számú ítéletével Rosenfeld Nathán, volt szatmári kereskedő 500 forint pénzbírságra ítéletet, mert varrógepeire védjegyet alkalmazványt, azokat mint eredeti Singer varrógepeket árusította el, mely cselekményéért a védjegy hamisítás vétségében bünsnek mondatott.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön, 1894. okt. hó 18-án.

A CZIGÁNYBÁRÓ.

Operette 3 felvonásban. Szövegét Jókai Mór hasonczimű regénye után írta: Schnitzer. Zenéjét szerzte: Strauss.

S z e m é l y e k :

Zsupán, gazdag sertéskereskedő Nyilasi M.
Arzéna, leánya Galyasi Paula.
Mirabella, Arzéna gesuvernanta Borcsainé Erzsi
Ottokár, Mirabella fia Rózsahegy K.
Gróf Carnero, királyi biztos Kremer Jenő.
Cipra, cigányaszony Margó Zelmá.
Saffi, cigányleány Ruzsinszki Ilona.
Barinkay S. elzültöt nemes ifju
Gábor diák
Pali cigány
Kozma István.
Ferenczi J.
Vank I.

Okt. 19-én; leszállított helyárrakkal: A notredanei toronyór. Szinmű 5 felvonásban.

Okt. 20-án: Kis alamuszi. Operette.

Okt. 21-én: Toloncz. Tóth Ede népsziműve.

Közgazdaság.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. október 13. a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Óreg nehéz (páronkint 400 kilgron felüli sulyban) 40-40 1/2...

Budapesti gabonatörszede. Hivatalos jegyzések október 14. — Buza őszre 6.21 pénz, 6.22 áru. tavaszra 6.70 pénz, 6.72 áru...

VASUTI MENETREND.

Table with train routes and schedules. Columns include destination (e.g., Budapest-Nagy-Várud felé), time (reggel, este), and price (frt).

Főszerkesztő: Szinay Gyula. Felelősszerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu.

Dr. VARGA EMIL egyetemes orvostndor képesített egészségtan tanár GYERMEK-ORVOS. Rendel: délelőtt 8-9-ig. délután 2-4-ig. Lakik: Nagy-csapó-utca 364.

Amerikai és salon petróleum gyorsan száradó és tartós szobalag.

Mindenféle törött kész festékek. Szepességi főzelekek. Frisliptói turó (kis bődönökben is) és kassai virsli kapható VARGA LAJOS fűszerkereskedésében.

Csehországi sajt- és sajt-pogácsa (Quargel.)

Küldök minden oszt. magyar postaállomásra bérmentesen. 5 kg. Romadour sajt-téglákban frt 3.90. 5 kg. Sörsajt téglákban frt 2.66. 5 kg. Trombitás sajt frt 2.75. 5 kg. Cseh picant sajt-pogácsa frt 1.90. 5 kg. Vaj (Netto) frt 4.42.

Tokaj városának ezen czimere bejegyzett védjegy csakis Tokajban mely az egyedül (357) fennálló és a magas magyar kir. kereskedelmi minisztérium ellenőrzése alatt áll. ELSŐ TOKAJI COGNAC-GYÁR. az eredeti „Tokaji Cognac“ egyedüli előállítójának bejegyzett védjegye a vételnél különös figyelembe vendő, mert „Tokaji Cognac“ helyett értéktelen utánzatok, melyek Tokajból nem is származnak hozatnak forgalomba.

KARDOS LÁSZLÓ KOSSUTH-UTCZAI vászon-árú üzletében valódi angol Linoleum a legszebb mintákkal melyek kaphatók méter számra és egész szobák is bevonhatók. A tapasztalat bizonyítja, hogy Linoleummal bevont padló szebb mint a parquet, olcsóbb mint a parquet és lakásváltozás esetén felszedhető, újból lerakható és újból szép.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvény-társaság BUDAPESTEN. Gőz- és járgány-csőplékészületek, számos első díjjal kitüntetett Schlick-féle szab. 2 és 3 vasú ekék, mélyítő és egyetemes acél-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasuekék, talajmivelő eszközök valamint Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavető-gepek. Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriaczei gyomor-cseppek kiválóan előnyös hatású, felülmúlhatatlan s általában ismert hazai- és népszerű a gyomor mindenféle betegségeiben. A kolera veszély idejében minden ember legyen pontosan értesítve a koleraóról, annak az elhárító eszközéről és a hozzá tartozó magyarázattal legyen ellátva; abból azt a megnyugtató merít, hogy van mód a kolera ellen is és hogy egy bizonyos fokig mindenki egy egyszerű használatú önmagát a megbetegedéstől megvédi.

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt. Egy óra 1 frt. Egyenlő részletekben. A lap szellemi részét illető minden emény a szerkesztőségbe (Főter 1828) bérmentve küldendő. Előfizethető helyben: Földes K. Lajos könyvkereskedés és a kiadóhivatalban (Főter 1828 alatti).

Sertésvásártérről. Városunk rohan pette nem sokat török a sertésvásártérről dezesével, megeléged rá kerül arra is a sz... Holott idejekorá doskodni már arról képen jövőre az olyt vásártérről? Annyi már egész az Anna-ut végén a nél nem lehet, mert alkalmas. Hol lenne rübb, legalkalmasabb. Szerintünk, de tészizaladával és ser lalkozók szerint, e d legalkalmasa b legczélsezerübb hely rompón kívül, balra szagút és a majorság terülő homokos talaj gya-lerakodó helyül városról délre fekszi. Köztudomásu, ház s teheráru rakt ujból fog felépítetté vittetni, a vasut áh dig a közel jövőben budapesti, h-böszörr n-léta-derecskei, az zai és m-szigeti v központi vasuti fo részben van. Már ma ságu körülmény eg arra, hogy a debre ahoz közel legyen é rosunk jól felfogott lembe s arra tekint sertéskivitelünknek aczot teremtsünk és. Az is köztudon — kivált ha a megtörténik — ugy ren a jelzett serté megközelíthető, a v reskedők vasuton j

A „DEBRECZE Amikor a mu Csátázások közl Szegény Magyarország vérről aztattak fiad. A vérről aztattak földből volt már fegyverök és diadalittas minden em hetet. Küzdött a sze horvátal, végre küzde és kozakkal. Az alábbi három termett. A muszka m első. A kormány akko es kereszties hadjárato ellen. Az elsőben még „Azt mondják, hogy j ebben is vakarja fejét „Hej barátim ez igen már itt a muszka s A harmadik egy hajd dal. MINDIG H

Mindig hordják a Nem tom, hogy El még a jó lster Nem hagyja a m Azt mondják, ho Hej barátim, ez De ha isten van Nem hagy minke *) Mutatvány H n badságharcz dala cízm a újabb kötetéből.